

לקראת הסיבוב השני

הצרפתים בחרו באשליה, בזמן שהמציאות כבר דופקת בדלת

עמנואל נבון, מרצה ליחסים בינלאומיים במרכז הבינתחומי הרצליה על האמת המרה שהצרפתים לא רוצים לשמוע

עמנואל נבון | 26/04/2017 08:39

על אף שעליתי לארץ לפני יותר משני עשורים (מצרפת), לעתים אני עדיין מתקשה להבין את התקשורת הישראלית. עיתון "הארץ", למשל, קורע לגזרים את יאיר לפיד (בצדק לדעתי) אך מוקסם ממקבילו הצרפתי (עמנואל מקרון). "מה שנכון בצד הזה של הרי הפירנאים" אמר בלז פסקל "לא נכון בצד השני".

- **רוצה לקבל עדכונים חמים בזמן אמת? הירשם לניוזלטרם של ביזפורטל**

כך גם בפוליטיקה: הונאות פונזי פוליטיות נחשפות רק בצד המזרחי של הים התיכון, כנראה. הרי עמנואל מקרון הוא תוצר הממסד, אך מציג את עצמו כמועמד אנטי-ממסדי; הוא בן טיפוחו האישי ושר לשעבר של הנשיא פרנסואה הולנד, אך טוען שהוא בא להפוך את הדף של ממשלתו הכושלת; והוא קיבל כמעט רבע מקולות המצביעים בסיבוב הראשון, אף שהוא כולו סיסמאות ריקות ולא מציג תכנית ברורה באף תחום.

אחד הפרדוקסים של הבחירות בצרפת הוא שמועמד השינוי האמתי היה איש מבוגר וראש ממשלה לשעבר (פרנסואה פיין), בעוד ומועמד הסטטוס-קוו והממסד הוא איש צעיר בן 39 שמעולם לא לנבחר לתפקיד ציבורי (עמנואל מקרון). אמירה זו תפתיע רבים, בשל תדמיתו של מקרון כאאוטסיידר, אך תדמית זו היא השלייה אופטית.

מקרון היה חבר במפלגה הסוציאליסטית בשנים 2006-2009, יועץ בכיר של הנשיא (הסוציאליסטי) פרנסואה הולנד בנשים 2012-2014, ושר הכלכלה בממשלה סוציאליסטית בשנים 2014-2016. כשהולנד מינה את מקרון לשר הכלכלה ב-2014, הוא הכריע לטובת האגף המתון במפלגתו (שתמך בליברליזציה כלכלית) והדיח את ה"מורדים" של האגף השמאלי (שתבעו העלאת מסים והתנגדו לקיצוצים תקציביים). בין המורדים היה בנואה המון, המועמד הכושל של המפלגה הסוציאליסטית לנשיאות - אותה מפלגה סוציאליסטית שנטשה את הולנד בשל חוסר הפופולריות שלו, עד שהוא נאלץ לוותר על התמודדות.

מועמדותו של מקרון וריסוק המפלגה הסוציאליסטית היו נקמתו של הולנד. מקרון הוא גם המועמד של הממסד התקשורתי: הוא נהנה מתמיכתם של פייר בר'גה (הבעלים של "לה מונד") ושל פטריק דראי (הבעלים של אימפריה תקשורתית הכוללת ערוצי טלוויזיה ועיתונים מובילים בצרפת). כאשר מקרון הכריז על מועמדותו לנשיאות בקיץ 2016, סיכוייו היו כמעט אפסיים. בנובמבר 2016, פרנסואה פיין ניצח בהפרש גדול בפריימריז של הימין. על פי כל הסקרים, פיין היה הנשיא הבא של צרפת.

כעבור פחות מחודשיים, העיתון "לה קאנר אנשנה" האשים את פיין בהעסקה פיקטיבית של אשתו כעוזרת

פרלמנטרית. פיון שימש כחבר פרלמנט במשך למעלה משלושים שנה, והעובדה שאשתו הועסקה על ידו הייתה ידועה לכל (בצרפת, העסקת קרובי משפחה על ידי נבחרי ציבור הוא נוהל נפוץ ומותר על פי חוק). העובדה שההאשמות על העסקה פיקטיבית עלו בעיתוי זה מעידה על יד מכוונת.

פיון מאשים את הולנד בהדלפות מתוכננות לתקשורת כדי לחסל את מועמדותו. ספר שיצא לאור לאחרונה ("ברוכים הבאים לכיכר בובו") מתאר את שיטת ההדלפות הסדרתית של הולנד נגד יריביו הפוליטיים. בן אם הולנד עומד מאחורי חיסולו של פיון או לא, הרי שפיון חוסל: הוא מעולם לא התאושש ובסוף הפסיד בבחירות שהוא היה אמור לזכות בהן.

צרפתים רבים טוענים שהם לא הצביעו לפיון בשל החששות שעלו נגדו. איני קונה את הטיעון הזה. קיימים חששות דומים כלפי לה פן, והדבר לא פגע בה. המספרים לא מסתדרים בהצהרות ההון של מקרון, אך התקשורת העלימה עין. אני טוען שהחששות נגד פיון שימשו לבוחר תירוץ נוח כדי לא לקבל את תכניתו הכלכלית האמיצה.

פיון היה המועמד היחיד שאמר את האמת המרה לצרפתים על מצבם הכלכלי העגום: צמיחה אפסית, אבטלה של 10% (ושל 20% בקרב בצעירים), חוב לאומי של 2,170 מיליארד אירו (כמעט 100% של התוצר הלאומי), גרעון תקציבי של יותר מ-3% מהתל"ג, הוצאות ממשלתיות המהוות 57% מהתל"ג (השיעור הגבוה ביותר ב OECD), חוקי עבודה ותנאים סוציאליים שמרתייעים מעסיקים ומיסוי כבד שפוגע ברווחיות החברות ושמבריח משקיעים.

רק פיון הציע צעדים קונקרטיים כדי להוציא את צרפת מן המלכודת הכלכלית שלה, כגון ביטול החוק האוסר לעבוד יותר מ-35 שעות בשבוע, העלאת גיל הפרישה, קיצוץ במספר עובדי המדינה, וצמצום הרגולציה בשוק העבודה. הצרפתים פשוט לא רצו לבלוע את התרופה שהם זקוקים לה. הם מעדיפים להמשיך לחיות באשליות הכלכליות שלהם, על אף שהמציאות כבר דופקת בדלת.

לכן הם הלכו על מקרון, זורק הסיסמאות ובעל החיך הכובש. למקרון אין תכנית כלכלית ברורה ונועזת. גם לא ברור איזו ממשלה הוא יקים. ביוני הקרוב יערכו בחירות לאסיפה הלאומית. נשיא צרפתי ממנה ממשלה, אך זו חייבת לקבל אמון מן האסיפה הלאומית. שיטת הבחירות בצרפת היא אזורית-רובנית, ולכן היא נוטה לצור שתי מפלגות גדולות ודומיננטיות.

למקרון יש תנועה משלו עם מועמדים לבחירות של יוני, אך קשה להאמין שתנועתו החדשה תכבוש יותר מ-50% מ-577 המושבים של האסיפה הלאומית. אם הסוציאליסטים יקבלו רוב, מקרון יאלץ להקים איתם ממשלה והוא לא יוכל לקדם את הליברליזציה ההכרחית של הכלכלה. אם הרפובליקנים ינצחו, מקרון יאלץ למנות ממשלה מנוגדת להשקפותיו. מול ממשלה ימנית והפגנות נגד קיצוצים, הוא יסכסך בין יריביו (כפי שעשה הנשיא הסוציאליסט פרנסואה מיטראן נגד ממשלתו הימנית של ז'אק שירק בשנים 1986-1988).

קיים גם כמובן הסיכוי הנמוך שלה פן תנצח בסיבוב השני. פיון קרא להצביע למקרון בסיבוב השני, אך רבים בימין מוחים על המלצתו. הם יצביעו ללה פן או יימנעו. מועמד השמאל הקיצוני ז'אן-לוק מלנשון נמנע מלהמליץ על מקרון בסיבוב השני. התכנית הכלכלית של לה פן (הכוללת פרישה מן האירו וגידול ההוצאות הממשלתיות) רק תחמיר את מצבה הכלכלי של צרפת.

הצרפתים בחרו באשליה. בסוף, הם יקבלו את המציאות.

ד"ר עמנואל נבון הוא מרצה ליחסים בינלאומיים במרכז הבינתחומי הרצליה ובאוניברסיטת תל-אביב, עמית בכיר בפורום קהלת ופרשן בערוץ i24news